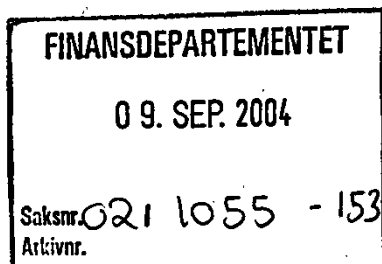

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep

0030 OSLO

Dato: 08.09.2004
Vår ref.: 2004/00358
NØA/SR
Deres ref.: 02/1055 FM KyK

Høringsuttalelse- Utkast til forskrift om flytting av individuelle pensjonsavtaler

Vi viser til høringsbrev fra Finansdepartementet av 24.06.04 med forslag til forskrift om flytting av individuelle pensjonsavtaler.

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) mener at flytteretten i norsk livsforsikring sikrer gode konkurranseforhold i næringen, og må opprettholdes. FNH støtter derfor regler som sikrer enkel flytting mellom forsikringsselskaper. FNH mener også at det er viktig at kunder skal kunne flytte til og fra ordninger med eget investeringsvalg. Vi mener derimot at flytting som skjer ut fra spekulasjonsmotiver knyttet til for eksempel dødsrisiko, og som kan påvirke livselskapenes soliditet og risikoresultat negativt, ikke må tillates.

Finansdepartementet har foreslått en forskrift der vi har forstått det slik at formålet er at livselskapene skal unngå at det skjer flytting av individuelle pensjonsordninger ut fra spekulasjonsmotiver. Forskriftsforslaget ser ut til å bygge på en lovforståelse som vi ikke uten videre er enige i, og som vi har gått nærmere inn på i punkt 1 og 2 i denne høringsuttalelsen.

1. Finansdepartementets tolkning og forslag til forskrift

Som departementet skriver i høringsbrevet, er behovet for en ny forskrift oppstått som følge av endringene i den nye lovparagrafen når det gjelder muligheten til å ta seleksjonsfradrag ved flytting av individuelle pensjonsforsikringer¹. FNH er enig i at det er problemene knyttet til de nye reglene for seleksjonsfradrag ved flytting av individuelle pensjonsforsikringer som i første rekke må løses.

Finansdepartementet begrunner forslaget til forskrift med at etter innføring av nytt kapittel 8c i forsikringsvirksomhetsloven fra 01.01.04, og avgrensningen av avgivende pensjonsinnretnings adgang til å foreta seleksjonsfradrag, blir det viktigere enn tidligere å

¹ Med pensjonsforsikring forstår vi alle typer pensjonsforsikring, uavhengig av skattetilhørighet.

Postadresse/Postal address:
Postboks 2473 Solli
N-0202 Oslo

Kontoradresse/Address:
Hansteensgt. 2, Oslo

Telefon/Telephone:
+47 23 28 42 00
Faks/Fax:
+47 23 28 42 01

Organisasjonsnummer:
Finansnæringens Hovedorganisasjon
NO 981 423 682
Finansnæringens Servicekontor
NO 969 000 938

Det foreslås at flytting til tilsvarende kontrakt ikke gjelder der selskapets ansvar for den forsikredes liv eller helse er vesentlig forskjellig i kontraktene. FNH støtter dette.

FNH mener at det for å kunne ta seleksjonsfradrag er vesentlig at kontrakter med ulik form for kapitalforvaltning i avgivende og mottakende selskap ikke skal anses å være "tilsvarende kontrakt". Ut fra lovtolkningen vil flytting mellom kapitalforvaltningsformer

dette mener at flytting til forsikringer med investeringsvalg, uansett om det gis en rentegaranti eller ikke i bunnen når det er eget investeringsvalg, ikke vil kunne anses som flytting til tilsvarende kontrakt. Dette forholdet bør derfor inn i forskriften.

Som forarbeidene tilsier, bør flytting mellom skatteregimer ikke kunne defineres som flytting til tilsvarende kontrakt. Dette følger imidlertid av skattereglene, og behøver ikke presiseres i forskriften.

FNH ønsker å påpeke at med den lovtolkning som her er gitt, vil bestemmelsene i § 8c-14 bare gjelde ved flytting til en tilsvarende kontrakt. Ved flytting til en "ikke-tilsvarende" kontrakt, vil dermed heller ikke de andre punktene i § 8c-14 gjelde. Dette innebærer at heller ikke reglene i loven om oppsigelsesfrist, oppgjørsfrist, risikoovergang og flyttegebyr vil være gjeldende. Tolkningen må i så fall også videreføres til kollektive pensjonsordninger, og et vell av muligheter for å håndtere flytting på en helt annen måte enn kapittel 8c tilsier, vil åpne seg.

Konsekvensene av en slik tolkning av loven for kollektive pensjonsordninger, og om dette bør omtales i forskriften, har vi ikke vurdert. Tilsvarende gjelder for fripoliser utgått fra kollektive pensjonsordninger. FNH mener at det er viktig at dersom Finansdepartementet står ved lovtolkningen i høringsbrevet, må konsekvensene også for annen flytting vurderes.

2. FNHs tolkning og forslaget til forskrift

Finansdepartementets lovtolkning er meget interessant. FNH har imidlertid tolket loven slik at det er et krav for å overføre midler at flyttingen skjer til tilsvarende kontrakt. Vi viser til Ot. prp. nr. 11 (2003-2004), der det i kapittel 3.4 står følgende:

Det følger av departementets forslag at det er et krav for flytting, at kontrakten flyttes til en "tilsvarende kontrakt". Dette kravet vil gjelde generelt ved flytting av alle typer kontrakter, også for de kontrakter som ikke er foreslått nærmere regulert i lovforslaget.

Dette ligger nå i lovens § 8c-1. Ut fra FNHs oppfatning er det to viktige lovforståelser i denne sammenheng:

1. Det er kun tillatt å flytte til tilsvarende kontrakt, uansett om flyttereglene er nærmere regulert i § 8c-2 til § 8c-14 eller ikke.
2. Flytting av individuelle pensjonsordninger er regulert i § 8c-14.

Vår holdning til spørsmålet, både under behandlingen av spørsmålet i Banklovkommissjonen og ved senere innspill til Finansdepartementet, har sin bakgrunn i lovtolkningen gitt over, og den legges også til grunn i dette punktet i høringsuttalelsen, når vi problemene knyttet til manglende mulighet til å ta seleksjonsfradrag ved flytting av individuelle pensjonsforsikringer drøftes.

I høringsbrevet viser departementet til brev fra FNH til departementet av 19.04.04. Vi viser til følgende passus fra brevet:

"FNH viser til at Kredittilsynet tilskrev Finansdepartementet om saken i brev av 04.11.03, dvs. kort tid etter at odelstingsproposisjonen med forslag til lovendring ble lagt frem. Så vidt FNH kjenner til ble ikke finanskomiteen på Stortinget gjort kjent med innholdet i brevet fra Kredittilsynet. Departementets forslag ble ikke sendt på høring, og ble heller ikke drøftet med næringen på forhånd. Ut fra dette kan FNH ikke se at det er foretatt noen forsvarlig realitetsvurdering av effekten av lovforslaget før det ble fremlagt og senere vedtatt av Stortinget.

...

Dersom den nye loven ikke blir endret slik at selskapene igjen får anledning til å kreve seleksjonsfradrag ved flytting, må selskapene endre dødelighetsforutsetningene som ligger til grunn for beregning av premie og avsetninger. Dette vil gi både høyere forsikringspremier for ny kunder, og behov for å styrke reservene for eksisterende kontrakter. Kredittilsynet har allerede signalisert krav om økte premier der det er mulig, og økte avsetninger for individuelle pensjonsforsikringer på alle gamle beregningsgrunnlag.

...

Som det fremgår av det ovenstående vil det kunne medføre store økonomiske konsekvenser for livselskapene, for flyttemarkedet og for folks interesse for pensjonssparing om ikke muligheten til å ta seleksjonsfradrag ved flytting av individuelle pensjonsforsikringer gjeninnføres på linje med tidligere regelverk.

Det nye regelverket vil i tillegg til å true solvensen til livselskapene innebære en forfordeling mellom forsikringstakerne som er i strid med forsikringsvirksomhetsloven."

I brevet gis det også konkrete eksempler på hvordan det nye regelverket vil kunne virke, samt en konsekvensanalyse for økning i premier og avsetninger.

FNH mener at en tolkning i forskrift av hva som er "tilsvarende kontrakt" etter vår lovforståelse, jf. over, vil føre til at alle flyttinger til noe som ikke er tilsvarende kontrakt vil være forbudt. Forståelsen av "tilsvarende kontrakt" bør etter vårt syn knyttes opp mot blant annet det forsikringsmessige innholdet i kontrakten.

I henhold til regelverket for individuelle pensjonsavtaler etter skatteloven, er det mulig å skifte forvaltningsregime. FNH vil påpeke viktigheten av at det ikke lages en forskrift som forhindrer muligheten til å flytte individuelle pensjonsordninger mellom forskjellige kapitalforvaltningsregimer. En slik flyttehindring vil gjøre at størsteparten av flytting innen individuell pensjonsforsikring vil opphøre.

FNH har vurdert en rekke mulige konsekvenser av forskriftsforslaget, og har også vurdert mulige endringer i forskriftsforslaget som vil kunne demme opp for spekulasjonsrisikoen. Ut fra denne vurderingen mener vi at det ikke vil være mulig å lage en forskrift som ikke vil kunne omgås, og som vil kunne tette alle hull når det gjelder spekulasjonsmuligheter. Videre mener vi at det vil være urealistisk å ha et kontrollapparat til å sikre at det ikke oppstår produkter eller annet som gjør at intensjonene i regelverket omgås.

Det fremgår av høringsbrevet fra Finansdepartementet at også Kredittilsynet har kommet med innspill til utforming av forskrift i sakens anledning. Departementet har imidlertid ikke gjengitt Kredittilsynets forslag i høringsbrevet, og FNH kan derfor ikke vite om dette alternativet ville inneholdt forslag som i større grad enn det foreliggende forslaget fra departementet kunne løst problemene knyttet til endrede muligheter til å ta seleksjonsfradrag.

FNH kan dermed ikke se at det er mulig å finne løsninger i forskriftsform som vil kunne klare å tette alle eksisterende og mulige nye hull i forhold til spekulasjonsmulighetene, og samtidig opprettholde stor grad av reell flytterett, gitt vår lovtolkning.

Ut fra dette mener FNH at en sikker og enkel løsningen på problemet må være å endre loven tilbake til sin opprinnelige form ved å fjerne nest siste setning i § 8c-14 i lov om forsikringsvirksomhet, som lyder

Slikt fradrag kan bare kreves dersom den pensjonsinnretningen kontrakten flyttes til, legger til grunn ny helseprøving av forsikrede.

Dette vil samtidig være den enkleste og minst kostnadskrevende løsningen, og den vil sikre at flytting fremdeles vil kunne ligge på minst et omfang som i dag.

Vi vil gjøre oppmerksom på at dersom en person får et seleksjonsfradrag ved fraflytting, så vil mottakende selskap kunne tilby omtrent tilsvarende størrelse på dekningen om de tar hensyn til den samme helsevurderingen. Adgangen til å ta seleksjonsfradrag vil i en slik sammenheng ikke være flyttehindrende.

3. Behovet for forskrift generelt

Gitt vår lovforståelse bør behovet for en forskrift vurderes ut fra om det er et generelt behov for å definere ”flytting til tilsvarende kontrakt”. FNH ser at det kan være et behov for en slik definisjon, men at det vil være vanskelig å sikre at alle produkttyper hensyntas i en slik forskrift. Vi mener at den foreslåtte forskriftsteksten ikke vil ivareta dette. FNH mener derfor at en ikke bør prioritere arbeidet med en forskrift på dette området nå, i forhold til andre utestående avklaringer fra Finansdepartementet på andre områder.

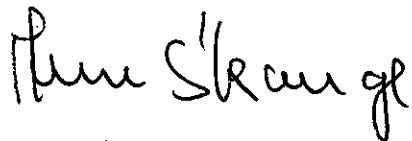
4. Avsluttende kommentarer

Vi mener videre at det er viktig å opprettholde en reell flytterett, samtidig som spekulativ flytting med bakgrunn i for eksempel dårlig helse må unngås. FNH har diskutert to mulige lovtolkninger og mulig forskrift i forhold til disse.

FNH mener at en enkel lovendring, der for eksempel nest siste setning i § 8c-14 i lov om forsikringsvirksomhet strykes, vil kunne sikre både flytteretten og motvirke spekulasjonsmotivert flytting. Samtidig unngår en nye fortolkninger av når kapittel 8c i forsikringsvirksomhetsloven skal gjelde og ikke.

Med vennlig hilsen

FINANSNÆRINGENS HOVEDORGANISASJON

Arne Skauge
Adm. dir